ADVIES AAN GEMEENTERAAD

Zaak	09654407/4451
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Datum advies	26 oktober 2021
Afdeling	Fysiek domein leefomgeving
Afdelingsmanager	G.G.J. Dupont
Opsteller	D.E. Bours
Portefeuillehouder	W.J.H. (Wiel) Schleijpen
Financiële consequenties	N.v.t.

ONDERWERP

Transitievisie Warmte (TVW): vaststelling TVW 1.0 gemeente Simpelveld

BESLISPUNT

1. Stelt de Transitievisie Warmte 1.0 – gemeente Simpelveld vast als nadere uitwerking van het Klimaatakkoord en als bouwsteen voor een Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld;
2. Stemt in met het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld en geeft het college de opdracht om deze in 2022 ter vaststelling aan de raad aan te bieden;
3. Stemt in met het voorstel om op de schaal van Parkstad Limburg een projectaanpak uit te werken om inwoners te stimuleren en te faciliteren tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen, en deze aanpak aan de raad aan te bieden gelijktijdig aan de vaststelling van de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld.

OVERLEG GEVOERD MET (ADVIES INGEWONNEN BIJ)

N.v.t.

SAMENVATTING

Nederland heeft de internationale klimaatafspraken van Parijs uit 2015 in 2019 vertaald in een Nederlands Klimaatakkoord. Het doel van de klimaatafspraken is om de opwarming van de aarde te beperken tot onder de 2 graden Celsius. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat iedere gemeente uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) vaststelt. De TVW is een beleidsdocument dat een eerste richting geeft aan de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving.

Met de Transitievisie Warmte 1.0 (TVW 1.0) van gemeente Simpelveld geven we richting aan de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in Simpelveld. Hierin stellen we de belangrijkste uitgangspunten vast en leggen we de basis voor de verdere uitwerking naar de Transitievisie Warmte 2.0 en de wijkuitvoeringsplannen.

INLEIDING

Energietransitie en klimaatverandering zijn belangrijke en actuele maatschappelijke thema's. Om de negatieve effecten van klimaatverandering beheersbaar te houden maar bovenal om onze kwaliteit van leven te behouden, hebben 195 landen in 2015 het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Het streven is om de temperatuurstijging wereldwijd beneden de 2°C te houden. Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken. In de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november 2019 is -onder voorwaarden- door de gemeenten ingestemd met het ondertekenen van het Klimaatakkoord.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat we de CO_2-uitstoot met elkaar sterk gaan verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990 en in 2050 zelfs met 95%. In het Klimaatakkoord is voor de sector 'Gebouwde omgeving' afgesproken dat de warmtevoorziening van onze 7 miljoen huizen en 1 miljoen gebouwen in Nederland in 2050 volledig CO_2 -vrij is. Iedere gemeente dient een realistisch tijdspad vast te leggen waarop wijken en buurten van het aardgas gaan. Elke gemeente dient hiertoe voor eind 2021 een Transitievisie Warmte vast te stellen.

Via dit voorstel bieden wij de raad de TVW 1.0 van gemeente Simpelveld aan ter besluitvorming. De TWV 1.0 van gemeente Simpelveld is in regionaal verband – samen met de Parkstadgemeenten en onder coördinatie van de Stadsregio Parkstad – tot stand gekomen. Eenzelfde voorstel wordt gelijktijdig ter besluitvorming aangeboden aan de overige gemeenteraden in Parkstad.

WET- EN REGELGEVING

Conform het Klimaatakkoord, wordt de transitievisie warmte geaccordeerd door de colleges van B&W. De bevoegdheid tot het formeel vaststellen van de TVW – met hierin de kaders om de volgende stappen te zetten in de warmtetransitie ligt bij de gemeenteraden. Daarmee is de TVW 1.0 bestuurlijk bindend en heeft het de status van een beleidsstuk. Bestuurlijk bindend betekent dat het bindend is voor de gemeente zelf. Een ander kan er geen juridische rechten/plichten aan ontlenen.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de TVW juridische status krijgt in de verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet. De nieuwe Omgevingswet gaat naar verwachting in op 1 juli 2022. Dan worden bijvoorbeeld de visie en plannen zoals wij die nu kennen in de wereld van de ruimtelijke ordening, vervangen: zo wordt de huidige Structuurvisie vervangen door een 'Omgevingsvisie' en het huidige 'Bestemmingsplan' door het 'Omgevingsplan'.

STRATEGISCHE VISIE / BELEIDSPROGRAMMA

In het Coalitieakkoord 2018-2022 worden klimaatverandering en de gevolgen hiervan als de belangrijkste uitdagingen gezien. Duurzame energie opwekking en energiebesparing om de CO_2 uitstoot te verminderen zijn hierbij belangrijke thema's.

Daarnaast zijn de volgende programma's van toepassing, te weten:

- Programma 7: Volksgezondheid en milieu;
- Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

RELATIE MET BESTAAND BELEID / EERDERE VOORSTELLEN

Onder regie en coördinatie van de Bestuurscommissie Ruimte incl. Duurzaamheid van de Stadsregio Parkstad Limburg is in de periode 2013-2015 kaderstellend energietransitiebeleid

opgesteld, genaamd ‘Parkstad Limburg EnergieTransitie’ (PALET). Dit beleid – bestaande uit een regionaal ambitiedocument PALET 1.0 en acht gemeentelijke potentiestudies PALET 2.0 – is medio 2015 unaniem vastgesteld door de gemeenteraden van Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld en Voerendaal. In 2015-2016 is de lange termijn doelstelling om in 2040 als regio energieneutraal te zijn, vertaald in een regionaal uitvoeringsprogramma PALET 3.0 voor de korte termijn i.c. de periode 2016-2020.

In de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november 2019 is -onder voorwaarden- door de gemeenten ingestemd met het ondertekenen van het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle Nederlandse gemeenten uiterlijk in 2021 een Transitievisie Warmte opstellen.

Naast de TVW wordt in Zuid-Limburgs verband gewerkt aan de Regionale Energie Strategie (RES). In de RES stellen regio’s een Regionale Structuur Warmte (RSW) op. In de RSW wordt in kaart gebracht wat de warmtevraag en -aanbod is, worden bovengemeentelijke warmtebronnen en de benodigde (warmte)infrastructuur in kaart gebracht. De TVW en RSW moeten daarom goed op elkaar worden afgestemd. De bevindingen uit de TVW 1.0 worden meegenomen in de RES 2.0 die uiterlijk 1 juli 2023 aan het Rijk dient te worden aangeboden.

OVERWEGINGEN

Het doel van dit voorstel is vaststelling van de TVW 1.0 gemeente Simpelveld. Met het vaststellen van de TVW 1.0 scheppen we de kaders om de volgende stappen te zetten in de warmtetransitie in Simpelveld. We stellen de uitgangspunten voor de warmtetransitie in Simpelveld vast, geven een eerste beeld van de potentie van mogelijke aardgasvrije warmtebronnen en -technieken voor Simpelveld en geven een doorkijk naar de concrete stappen en benodigde middelen om te komen tot een Transitievisie Warmte 2.0 (de TVW 2.0). Vooruitlopend op de keuze voor definitieve plangebieden in Simpelveld om van het aardgas af te gaan, ontwikkelen we een gemeentebrede energiebesparingsaanpak. Het uiteindelijke beoogde resultaat is een aardgasvrije gemeente in 2050.

- Om inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden voldoende tijd te geven om mee te doen in de transitie naar een aardgasvrije samenleving, is het van belang om zo snel mogelijk met alle partijen in gesprek te gaan over voorliggende opgave. Met het vaststellen van de TVW 1.0 voldoet gemeente Simpelveld aan de afspraak om de transitievisie warmte (uiterlijk) eind 2021 vast te stellen, conform de afspraak in het Klimaatakkoord.
- De TVW 1.0 van gemeente Simpelveld is het startpunt voor de warmtetransitie. In de TVW 1.0 stellen we daarom de uitgangspunten voor de warmtetransitie in gemeente Simpelveld vast. Met deze uitgangspunten als basis kiezen we in welke plangebieden we als eerste aan de slag gaan. Belangrijk is o.a. dat we het samen doen met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden, en dat de alternatieven voor aardgas haalbaar, betaalbaar en betrouwbaar zijn. Ook proberen we werkzaamheden zo veel mogelijk met elkaar te koppelen om onnodige overlast en extra kosten zoveel mogelijk te voorkomen. Een nadere toelichting op deze punten is te vinden in hoofdstuk 2 van de TVW 1.0.
- De TVW 1.0 geeft gebouweigenaren en gebruikers een eerste beeld van de technieken waarmee de gemeente in potentie aardgasvrij gemaakt kan worden, op het schaalniveau van een wijk op basis van de administratieve CBS-indeling van buurten/wijken. Ook is voor alle gemeenten in Parkstad een eerste inventarisatie uitgevoerd om de beschikbaarheid van warmtebronnen in kaart te brengen. In deze fase hebben we nog onvoldoende zicht op de definitieve beschikbaarheid en werkelijke potentie van de verschillende warmtebronnen in Simpelveld en de regio. In de TVW 2.0 zullen deze onderdelen nader worden uitgewerkt.
- Vooralsnog worden er geen keuzes gemaakt om voor 2030 plangebieden in gemeente Simpelveld van het aardgas af te halen. In deze fase van het proces is er nog veel onduidelijkheid over de beschikbaarheid en haalbaarheid van collectieve warmtebronnen in

gemeente Simpelveld en de regio. Ook zijn de onderzoeken op wijk- en buurtniveau om dit moment nog te grofmazig om tot definitieve keuzes voor plangebieden te komen. In aanloop naar een wijkgerichte aanpak willen we geen maatregelen nemen die later onnodig of ongunstig voor onze gebouweigenaren en -gebruikers blijken te zijn. In de TVW 2.0 zullen deze onderdelen nader uitgewerkt worden, waardoor beter onderbouwde keuzes tot 2030 gemaakt kunnen worden.

- Om voor de gemeente Simpelveld tot een goed onderbouwde TVW 2.0 te komen, moeten we enkele belangrijke stappen zetten, onderzoeken doen en politiek-bestuurlijke afstemming bereiken over het beoogde proces en de opgave. In de TVW 1.0 geven we daarom een doorkijk naar de concrete stappen en benodigde middelen om te komen tot een Transitievisie Warmte 2.0. Naast het benoemen van voorkeursgebieden, maken we in de TVW 2.0 ook een keuze voor plangebieden waar we gaan starten met wijkuitvoeringsplannen, waarin we per wijk voorkeuren benoemen voor de warmtevoorziening die het gas moet gaan vervangen. Daarbij gaan wij tevens dieper in op de (financiële) randvoorwaarden die vanuit het Rijk ingevuld moeten worden om de beoogde warmtetransitie daadwerkelijk te kunnen realiseren.
- Er kunnen op vrijwillige basis al grote stappen gezet worden in de reductie van het aardgasgebruik. Denk bijvoorbeeld aan het isoleren van woningen, het besparen van energie of het overschakelen op een hybride warmtepomp om gebouwen gedeeltelijk elektrisch te verwarmen. De verwachting is dat in veel woningen en gebouwen verschillende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan het isolatie- en installatieniveau dat bij een specifieke warmtestrategie hoort. Vooruitlopend op de keuze voor definitieve plangebieden in gemeente Simpelveld wordt daarom voorgesteld om een isolatie- en verduurzamingsprogramma in het leven te roepen voor de periode tot 2030, met de mogelijkheid tot verlenging tot 2050. Deze aanpak zal gelijktijdig met de TVW 2.0 aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Risico's

- De randvoorwaarden voor de warmtetransitie zijn nog niet op orde. Vanuit het Rijk moeten landelijk financiële voorwaarden ingevuld worden om de overstap betaalbaar te maken. Gemeenten wachten bovendien nog op wetgeving die het mogelijk maakt om meer sturing te geven aan de warmtetransitie (o.a. Wet Collectieve Warmte).
- De warmtetransitie leidt als uitvloeisel van het Klimaatakkoord tot extra (uitvoerings)taken en -lasten voor gemeenten. Aan het vaststellen van de TVW 1.0 met bijbehorende acties zijn kosten verbonden. Het tempo waarin de TVW 2.0 en de daarop volgende wijkuitvoeringsprogramma's worden uitgewerkt en uitgevoerd is afhankelijk van de beschikbare middelen en capaciteit. Totdat er tussen de VNG en het Rijk afspraken zijn gemaakt over aanvullende financiering hiervoor, kan slechts de aanwezige capaciteit worden ingezet.

OPTIES

N.v.t.

PERSONELE ASPECTEN

Zoals onder *overwegingen* aangegeven leidt de TVW als uitvloeisel van het Klimaatakkoord tot extra (uitvoerings)taken en -lasten voor gemeenten. Totdat er tussen de VNG en het Rijk afspraken zijn gemaakt over aanvullende financiering hiervoor, kan slechts de aanwezige capaciteit worden ingezet. Zie ook de tekst onder *Financiële aspecten*.

FINANCIËLE ASPECTEN

Eén van de randvoorwaarden die de gemeenten gesteld hebben aan de instemming met het Klimaatakkoord (zie ook onder *Risico's*) is het krijgen van een vergoeding voor de uitvoeringslasten. Waarbij ook is aangegeven: 'Als op termijn onvoldoende aan deze randvoorwaarde(n) wordt voldaan, kan dit ertoe leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren. De randvoorwaarden van gemeenten blijven in volgende fases in het traject dan ook volledig van kracht'.

Het VNG-bestuur heeft de opdracht gekregen te werken aan de invulling hiervan. De VNG zegt in haar bijlage bij ledenbrief van 15 januari 2021, "Uitnodiging BALV 12 februari 2021", hierover het volgende: *in 2020 heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een onderzoek verricht naar de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord bij decentrale overheden voor de periode 2022-2030. In het onderzoek wordt gekeken naar de hoogte van de uitvoeringslasten, de verdeling van het budget tussen gemeenten en de organisatie van de uitvoering.* De uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord voor gemeenten zijn door Andersson Elffers Felix (AEF) in opdracht van de ROB geraamd op € 450 miljoen in 2022, € 540 miljoen in 2023 en € 599 miljoen in 2024. Dit bedrag is opgebouwd uit uitvoeringslasten in de sector gebouwde omgeving voor 60%, elektriciteit 15%, mobiliteit 10% en landbouw 5% en overige kosten 10%. De hoogte van de uitvoeringslasten neemt jaarlijks toe doordat ook het aantal plannen dat gemeenten moeten uitvoeren toeneemt.

AANBESTEDING

N.v.t.

COMMUNICATIE

De besluitvorming in de raad is zorgvuldig en op maat voorbereid, in samenspraak met de gemeente. Zo heeft op 11 februari 2021 een informerende raadsinformatiebijeenkomst plaatsgevonden, waarvoor u als raadslid bent uitgenodigd.

De TVW is mede tot stand gekomen met inbreng van (regionale) stakeholders en inwoners. Zo hebben stakeholders middels digitale en/of fysieke werksessies meegedacht en input geleverd tijdens het opstellen van de transitievisie. De betrokken partijen in Simpelveld zijn: gemeente Simpelveld, woningcorporaties Krijtland Wonen en Wonen Limburg, netbeheerder Enexis en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML).

Inwoners zijn t/m april 2021 uitgenodigd om via een online draagvlakonderzoek hun mening te geven over de warmtetransitie. In totaal hebben 130 inwoners van Simpelveld deelgenomen aan dit onderzoek. De uitkomsten van deze enquête geven een eerste beeld over het draagvlak onder de inwoners van gemeente Simpelveld over de warmtetransitie. De uitkomsten worden meegenomen in de verdere uitwerking richting de Transitievisie Warmte 2.0 en in de daaropvolgende uitvoeringsplannen die per buurt of wijk worden gemaakt. Ook zijn inwoners in januari 2021 door middel van een Parkstad-brede Duurzaamheidskrant gezamenlijk geïnformeerd over de RES en Transitievisie Warmte (TVW). Hiermee is het participatieproces voor deze trajecten gestart. De warmtetransitie is een doorlopend en langjarig proces. Het participatieproces is een blijvend integraal onderdeel van deze aanpak.

EVALUATIE

De transitievisie warmte zal, conform de afspraken uit het Klimaatakkoord, in principe eens in de 5 jaar worden geactualiseerd. Landelijk zal worden bepaald of dit de beste termijn is voor een collectieve actualisatiecyclus.

VERVOLG / PLANNING

De TVW 2.0 van gemeente Simpelveld zal in de loop van 2022 ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

BIJLAGEN

1 4432 Transitievisie Warmte (TVW) 1.0 Gemeente Simpelveld

BESLISPUNT

1. Stelt de Transitievisie Warmte 1.0 – gemeente Simpelveld vast als nadere uitwerking van het Klimaatakkoord en als bouwsteen voor een Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld;
2. Stemt in met het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld en geeft het college de opdracht om deze in 2022 ter vaststelling aan de raad aan te bieden;
3. Stemt in met het voorstel om op de schaal van Parkstad Limburg een projectaanpak uit te werken om inwoners te stimuleren en te faciliteren tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen, en deze aanpak aan de raad aan te bieden gelijktijdig aan de vaststelling van de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld.

Het college van burgemeester en wethouders in Simpelveld,

De secretaris, De burgemeester,

Mw. mr. M. Liu mr. R. de Boer

In de raadscommissie vergadering van 25 november 2021 hebben de fracties als volgt geadviseerd:

De fractie	BurgerBelangen..... :	voor / tegen
	Leefbaar Simpelveld..... :	voor / tegen
	Lokaal Actief ..... :	voor / tegen
	CDA ..... :	voor / tegen
	Samen 1 ..... :	voor / tegen

De commissiegriffier

AANBIEDING AAN DE GEMEENTERAAD

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. Stelt de Transitievisie Warmte 1.0 – gemeente Simpelveld vast als nadere uitwerking van het Klimaatakkoord en als bouwsteen voor een Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld;
2. Stemt in met het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld en geeft het college de opdracht om deze in 2022 ter vaststelling aan de raad aan te bieden;
3. Stemt in met het voorstel om op de schaal van Parkstad Limburg een projectaanpak uit te werken om inwoners te stimuleren en te faciliteren tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen, en deze aanpak aan de raad aan te bieden gelijktijdig aan de vaststelling van de Transitievisie Warmte 2.0 – gemeente Simpelveld.

Simpelveld, 9 december 2021

Het presidium van Simpelveld,

De griffier, De voorzitter,

bc. F.G. Simons mr. R. de Boer